

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	7

ДЕКОРУВАННЯ В ДИЗАЙНІ КОСТЮМА

Семестр 7 (осінній 2024/2025 н. р.)

Викладач	Будяк Вікторія Валеріївна, канд. мист., ст. викладач
e-mail	toris87@ukr.net
Заняття	за розкладом (дистанційно)
Консультація	за домовленістю (дистанційно)
Телефон	+380 63 177 47 97 (викладач в Telegram)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні та час. Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (можна скорочено — ДДК); 2) в полі після назви роботи позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: прізвище, назва, завдання. Розширення doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.

Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною під час занять або консультацій повинно відбуватися у визначений час. Консультація до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях дистанційно, також (за потреби) у E-mail, Messenger, Viber, Telegram у межах робочого часу викладача. Додаткова інформація щодо методичного наповнення представлена на сторінці кафедри ДТО.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна базується на таких дисциплінах нормативної частини ОПП ДО(В) як «Формоутворення» та «Робота в матеріалі».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальною базою дисципліни є матеріали методичного та практичного характеру, складені та систематизовані за авторською методикою. Теоретична частина матеріалів транслюється студентам під час занять у вигляді аналогів та зразків різних технік декоративного оздоблення одягу, вміння застосовувати їх в творчих роботах. Вказується на відмінність рівня складності задач і методичних підходів при розробці декорування одягу у порівнянні з виробами, які виконані на основі аналогів/прототипів і виготовлені у звичний спосіб із застосуванням традиційних технологій. Кожна тема ілюструється низкою наочних зразків у цифровому форматі, які демонструють приклади інноваційних дизайнерських розробок оздоблення одягу різних країн світу.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, у тому числі актуальні розробки, дані про інші методики декорування, нові технологічні розробки тощо, можна переглянути у мережі Інтернет; посилання на них надаються викладачем під час занять, або за проханням студента після закінчення лекції, а також в процесі електронного листування.

Також усі додаткові матеріали можна переглянути за умови приєднання до чату групи в Telegram.

НЕОБХІДНІ МАТЕРІАЛИ ТА ОБЛАДНАННЯ

Практичний характер дисципліни передбачає застосування обладнання двох типів: аудиторного (меблі, штучне освітлення, комп'ютер, швацькі машинки, голки, нитки, бісер тощо) та власного (ноутбуки, інструменти та текстильні матеріали для виконання зразків та готових виробів, що належать студентам); блокнот та ручка/олівець для записів та ескізування. Окремо необхідно передбачити місце для фотографування готових робіт з нейтральним фоном та вміння робити достатньо якісні фото на телефон або фотокамеру.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «ДДК» є вивчення основних принципів функціонального, естетичного, композиційного взаємозв'язку в опорядженні одягу елементів декорування, матеріалів та способів їх створення, загальна класифікація декорування одягу з метою застосування в дизайн-проектванні. Практичний розділ надає знання з методики виконання різних видів оздоблення одягу, його декорування різноманітними традиційними та нетрадиційними техніками (ручна та машинна вишивка, ручне ткацтво, оздоблення пасмом, стрічкою, перлами, бісером тощо), технологічну послідовність виконання прикрас з ниток, тканин, шкіри, хутра, нетканих штучних матеріалів, користування відповідним обладнанням та приладами.

Завданнями дисципліни ДДК є наступні:

- сприйняття та аналіз будь-якого текстильного об'єкту;
- формування, розвиток і вираження авторського задуму, що відповідає поставленій задачі, у певній дизайн-формі;
- творчий підхід до вирішення будь-якого практичного завдання, розробка оригінальних за ідеєю і техніками виконання текстильних композицій згідно заданим властивостям без втрати образності;
- оволодіння студентами навичками вільно оперувати та свідомо використовувати різні прийоми декорування одягу;
- підбирати необхідні матеріали, які найбільше відповідають творчому задуму;
- знайомство з новітніми формами і методами організації процесу професійної дизайн діяльності у сфері одягового текстилю;
- розвиток креативної естетики студентів та формування індивідуального креативного простору в контексті сучасних тенденцій розвитку дизайну, суспільних запитів і особливостей функціонування сучасної індустрії моди.

Відповідно Стандарту вищої освіти України (затвердженого МОНУ 21.12.2018 р. № 1433) дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

ІК Здатність розв'язувати комплексні завдання і проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК5 – Здатність працювати в команді

ЗК6 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

фахові (спеціальні):

СК1 – Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну

- СК2 – Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну
СК3 – Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну
СК4 – Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності
СК5 – Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності
СК6 – Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями)
СК8 – Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта
СК10 – Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

Завдяки цьому дисципліна забезпечує наступні програмні результати навчання:

- ПРН 1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях
ПРН 4 – Визначати мету, завдання та етапи проектування
ПРН 6 – Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні
ПРН 7 – Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень
ПРН 8 – Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію
ПРН 9 – Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання
ПРН 10 – Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі
ПРН 11 – Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах
ПРН 12 – Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності
ПРН 13 – Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну
ПРН 15 – Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках
ПРН 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності
ПРН 18 – Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна спрямована на створення інформаційного банку ідей щодо декорування одягу, його оздоблення різноманітними матеріалами і різними техніками з тим, щоб опановану інформацію та набуті навички використовувати у професійній діяльності. На практичних заняттях студенти вивчають технологічні прийоми створення різних видів декорування та оздоблення, а також навчаються вдало поєднувати елементи декору з формою одягу. У процесі виконання практичних завдань відбувається теоретичне і практичне засвоєння орнаментальних, колористичних, типологічних і технічних особливостей основних традиційних (класичних) і сучасних видів оздоблення текстильних виробів та аксесуарів. Дисципліна вивчається протягом одного семестру на 4 курсі (5 кредитів ECTS, 150 навчальних годин, в тому числі 60 годин – аудиторні заняття (6 год. – бесіди та майстер класи, 54 години – практичні заняття) і 90 годин – самостійна робота студентів). Формою контролю є диференційований залік.

МОДУЛЬ 1. ДЕКОРУВАННЯ ОДЯГУ З УРАХУВАННЯМ МОЖЛИВОСТЕЙ ТЕХНІК І ТЕХНОЛОГІЙ. ТРАДИЦІЙНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ І ПРИЙОМИ ОЗДОБЛЕННЯ

Змістовний модуль 1.1. Оздоблення та декорування виробів одягового текстилю.

Матеріали. Класичні техніки декорування одягу.

Тема 1. З історії традиційних видів декорування та оздоблення.

Тема 2. Особливості оздоблення сучасного одягу.

Тема 3. Особливості оздоблення одягу різноманітного призначення.

Тема 4. Виготовлення і застосування сучасних оздоблювальних матеріалів.

Змістовний модуль 1.2. Застосування технік декорування одягу в авторських дизайн-розробках

Тема 5. Декорування одягу мереживом. Особливості застосування мережива в дизайні одягу.

Тема 6. Тасьма та стрічки як елементи декорування одягу.

Тема 7. Нитковий декор та способи його створення для оздоблення одягу.

Тема 8. Бахрома як техніка декорування зрізів деталей одягу.

Тема 9. Аплікація та перфорація в дизайні одягу. Технологічні особливості розробки та застосування.

Тема 10. Екзаменаційна тема: Розробка авторської техніки декорування одягу та її презентація

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний процес з курсу передбачає такі форми навчання: бесіди і майстер клас, практичні заняття, самостійну роботу, консультації, рейтингове оцінювання, підсумковий перегляд. На вступних бесідах до кожної з тем студенти знайомляться з теоретичними основами курсу, ведуть роботу з аналогами. Практичні заняття передбачають виконання зразків та пошук авторського декоративного оздоблення в окремій техніці та технології, проводиться контроль та перевірка самостійних робіт. Теми розкриваються шляхом демонстрації майстер-класів від викладача та виконанням практичних робіт студентами. Додаткові індивідуальні завдання можуть бути пов'язані з експериментальним пошуком більш вдалого рішення.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки у закладі вищої освіти, а також правила безпечної роботи в майстерні, особливо з електричними приладами (швейне обладнання, праска). Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування, чи користування мобільними телефонами. З боку викладача вітається активна участь студента і його власна думка в обговоренні актуальних питань, що розглядаються.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з навчальною частиною та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропуски занять без поважних причин недопустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті представити виконану роботу. Під час дистанційної форми навчання присутність на занятті зараховується лише при постійно увімкненій камері. Якщо камера студента вимкнена, то заняття вважається пропущеним. Не допускається відвідування студентом занять з іншою підгрупою.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ З КУРСУ І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема, тиждень	Вид заняття	Зміст	Годин и	Поточний контроль	Деталі (бали)	
1	2	3	4	5	6	7	
4 семестр							
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.1.							
Дати занять визначаються розкладом.	1	Лекція, бесіда, майстер клас	Історія виникнення традиційних видів декорування та оздоблення.	2	Виконання зразків основних видів ручних швів.	5	
	2	Лекція, бесіда, майстер клас	Особливості оздоблення сучасного одягу.	2	Виконання фрагменту копії декорування костюму українських чи світових дизайнерів	5	
	3	Лекція, бесіда, майстер клас	Особливості оздоблення одягу різноманітного призначення.	2	Виконання зразка декору для обраного виду одягу за обраним призначенням	10	
	4	практика	Виготовлення і застосування сучасних оздоблювальних матеріалів.	6	Виконання зразка декору з використанням сучасних оздоблювальних матеріалів	10	
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.2.						
	5	практика	Декорування одягу мереживом. Особливості застосування мережива в дизайні одягу.	6	Виконання елементів декору за допомогою мережива. Зразки	10	
	6	практика	Тасьма та стрічки як елементи декорування одягу.	6	Виконання елементів декору елементів костюму стрічками або тасьмою. Зразки	10	
	7	практика	Нитковий декор та способи його створення для оздоблення одягу.	6	Створення зразків (помпони, пензлики) декору елементів костюму. Зразки	10	
	8	практика	Бахрома як техніка декорування зрізів деталей одягу.	6	Створення бахром з пряжі. Аплікація з бахромю. Рюш з бахромюю. Зразки	10	
9	практика	Аплікація та перфорація в дизайні одягу. Технологічні особливості розробки та застосування.	5	Виконання елементів декору засобами аплікації та перфорації	10		

10	практика	Екзаменаційна тема: Розробка авторської техніки декорування одягу та її презентація.	20	Готовий виріб з використанням авторської техніки сучасного декорування за обраним джерелом натхнення + презентація роботи (фото, буклет)	20
Загальна кількість балів за 4 семестр					100

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Рубіжний контроль знань здійснюється шляхом проведення перегляду виконання етапного практичного завдання. Підсумковою формою контролю опанування і закріплення знань з дисципліни «Декорування в дизайні одягу» є залік, що проводиться по закінченню семестру. Загальна оцінка виставляється за результатами етапних модульних переглядів, а також з урахуванням рівня участі студента в конкурсах (виставках), оцінки виконаних виробів та регулярності відвідування занять. На оцінку може позитивно вплинути написання статті або участь студента в конкурсах (виставках).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час написання рефератів і статей, текстів доповідей для участі в конференціях). Не допускається плагіат – суттєве запозичення або копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на автора чи оригінал об'єкту (предмету) дизайну. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnistshho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
A+ 98–100	Студент в повному обсязі опанував матеріал і якісно виконав практичну роботу. Самостійно виконав моделювання та вибрав методи технологічної обробки, користувався останніми досягненнями в конструюванні та технології швейних виробів. Готовий швейний виріб презентований якісно та оригінально. Технічна документація до швейного виробу оформлена охайно, у відповідності до вимог стандартів. Крім того, брав участь та переміг (посів 1 – 3 місце) у міжнародних або всеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.

A	95–97	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно вибирав методи технологічної обробки. Відповідно до вимог оформив технічну документацію на швейний виріб. Презентація готової роботи в повному обсязі, якісна та акуратна.
A-	90–94	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно вибирав методи технологічної обробки. Відповідно до вимог оформив технічну документацію на швейний виріб. Презентація готової роботи в повному обсязі.
B	82–89	Студент добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок, що можуть стосуватися презентації готового виробу або якості оформлення технічної документації.
C	75–81	Студент повністю опанував матеріал та виконав практичну роботу, але працював без творчого підходу. Припустився помилок в технологічній обробці швейного виробу та оформленні технічної документації на виріб.
D	64–74	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готовий швейний виріб виготовлено на недостатньому професійному рівні, технічна документація оформлена неохайно.
E	60–63	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готовий швейний виріб виготовлено неякісно, презентація та технічна документація на виріб підготовлені неохайно.
FX	35–59	Студент не впорався із основними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду.
F	0–34	Студент не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність на заняттях, участь у житті групи, написання рефератів, виступу на конференції та публікацію тез у збірнику матеріалів студентської конференції, або у фаховому виданні. Максимальна кількість балів-бонусів – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у робочій програмі та методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво: Навч. посіб.. — Львів: Світ, 1992.
2. Будяк В. Аксесуари та доповнення – невід’ємні атрибути гламурного костюма. *Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2019. №2 (вип. 41). С. 169-175.
3. Будяк В. 3D-технології в дизайні одягу. Високотехнологічний гламур: Зб. м-лів Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (20 квітня 2018 р, м. Київ). Київ, 2018. Том. 1. С. 162-166.

4. Гурдіна В., Будяк В., Малік Т., Васильєва М. Засоби кастомізації в сучасному дизайні одягу: формально-естетичний та творчий аспекти. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. №4. С. 22-29. DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.3>
5. Кара-Васильєва Т. Чорноморець А. Українська вишивка /Кара-Васильєва Тетяна, Чорноморець Алла.- Київ: Либідь, 2002. – 160 с.
6. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». – К.: Либідь, 2005. – 280 с., іл.
7. Малік Т.В. Особливості українського декоративного мистецтва кінця ХХ століття. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Соціокультурні тенденції розвитку сучасного мистецтва до дизайну» (5-9.11 2018). Херсон, ХНУ. С. 300-302.
8. Никорак О.І. Українська народна тканина ХІХ-ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. / Олена Іванівна Никорак. – Львів, Афіша, 2004. – Ч.1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). – 584 с.
9. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб./ Прокопович Тетяна Анатоліївна, Каленюк Ольга Миколаївна, Вахрамєєва Галина Іванівна – Луцьк: Поліграф. центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. – 91 с.
10. Українська вишивка: Альбом /Авт. тексту та упоряд. Т.Кара-Васильєва. – К.: Мистецтво, 1993. – 264 с.
11. Українські символи / [М. Дмитренко, Л. Іваннікова, Г. Лозко, Я. Музиченко, О.Шалак]. – К.: Ред. часопису «Народознавство», 1994. – 140 с.
12. Федорчук О. Українські прикраси з бісеру. – Львів: НДІ «Неосфера», 1999. –40 с.
13. Шевченко Є. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 416 с.
14. Словник дизайнера одягу : термінологія та поняття для студентів ОПП «Дизайн одягу (взуття)», ОПП «Концептуальний дизайн». Частина I [Електронний ресурс] / Укл. : О.М. Лагода, В.В. Будяк ; М-во культури тт. інформаційної політики України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв . Харків : ХДАДМ, 2023. 86 с.

Додаткові література

15. Гайдук Л.М. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу. Навчальний посібник / Л.М. Гайдук, І.В. Васильєва. – К.: КНУТД, 2008. – 142 с.
16. Конфекціювання матеріалів для одягу: навч.посіб./ Н.П.Супрун, Л.В.Орленко, Е.П.Дрегуляс, Т.О.Волинець. – К.: Знання, 2008. – 246 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
17. МАЛІК Тетяна, УДОВІКА Євгенія, КУШНАРЕНКО Вікторія ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖИВА В ДИЗАЙНІ КОСТЮМУ; Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Актуальні проблеми сучасного дизайну Том 1; КНУТД, 27 квітня 2023 р С. 84-88
18. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ Профі», 2014. – 140 с.
19. <https://crukami.ru/dekoriruem-prostuyu-odezhdu/>
20. <https://mirrukodelija.ru/ukrashenie-odezhdy/>
21. https://studbooks.net/2523704/tovarovedenie/dekor_kostyuma